

MEDIEVAL INSTITUTE BYZANTINE GREEK EXAM, FALL 2025

The exam consists of **three passages**.

The **first** is a passage for unaided translation, i. e., it must be translated without a dictionary or any other kind of aid.

In your translation of the **second** and **third** passages, you may use **any instruments** you wish (dictionaries, grammar books, Greek Bible, etc.).

You will be allowed **three hours** for this exam.

Please write your translation on **lined paper**, skipping **every other line**, **numbering** the pages consecutively, and labeling each with your **exam number**; please leave **wide margins** and use only **one side** to facilitate photocopying!

You are not permitted to use a computer during the exam period. To pass the exam:

- You must translate the **entire** passages (apart from possible minor omissions).
- The translation must show a good **overall understanding** of the text.
- The **syntactical structure** of most single sentences must be correctly rendered.
- There should be very few grave errors in the translation of single **word-forms** (tense, number, case, etc.) per passage.

Please produce an intelligible and grammatically correct English translation. If necessary, add a more literal translation in brackets or notes to show your understanding of the Greek text.

Procedure: After each paper has been graded independently by the MI Greek Exam Committee members, the Committee will determine your final grade (**pass/fail**). You will be informed of the result by the Director of the Medieval Institute.

If you wish, please schedule an appointment with any of the committee members to discuss your exam paper:

David Gura, dgura@nd.edu

Aldo Tagliabue, atagliab@nd.edu

Alexis Torrance, atorr1@nd.edu

Passage 1 – Unaided Passage. A dictionary is not permitted.

Anna Komnene, *Alexiad*.

The Comans are about to do battle with the Scythians near a particular stream.

οὕτω μὲν οὖν ὁ βασιλεὺς· οἱ δὲ γε Σκύθαι κατὰ τὸν ῥύακα τοῦ καλουμένου Μαυροποτάμου κείμενοι ὑπεποιῶντο λαθραίως τοὺς Κομάνους συμμάχους προσκαλούμενοι· ἀλλ' οὐδὲ πρὸς τὸν βασιλέα πέμποντες ἠρέμουν τὰ περὶ εἰρήνης ἐρωτῶντες. ὁ δὲ τοῦ δολεροῦ τῆς γνώμης αὐτῶν στοχαζόμενος προσηκούσας καὶ τὰς ἀποκρίσεις αὐτοῖς ἐπεποίητο ἀπαιωρεῖν ἐθέλων τοὺς αὐτῶν λογισμούς, εἴ που καὶ τὸ ἐκ τῆς Ῥώμης προσδοκώμενον μισθοφορικὸν καταλάβοι. οἱ δὲ Κόμανοι ἀμφιβόλους ἔχοντες τὰς τῶν Πατζινάκων ὑποσχέσεις οὐ πάνυ τι αὐτοῖς προσετίθεντο, ἀλλ' ἐσπέρας μηνύουσι τῷ βασιλεῖ· “μέχρι πόσου τὴν μάχην ἀναβαλώμεθα; ἴσθι τοίνυν ὡς ἐπὶ πλέον οὐκ ἐγκαρτερήσομεν, ἀλλ' ἡλίου ἀνατέλλοντος λύκου ἢ ἀρνειοῦ κρέας ἐδόμεθα.” ταῦτα ὁ βασιλεὺς ἀκούσας καὶ τὸ ὅξυ τῆς τῶν Κομάνων γνώμης διαγνοὺς οὐκέτι ἐν ἀναβολαῖς τοῦ μάχεσθαι ἦν...

Notes

ῥύαξ, -ακος: stream; rushing stream; torrent.

μισθοφορικός, ἢ, όν: mercenary.

Πατζινάκοι: Pechenegs; Patzinaks; a semi-nomadic Turkic people.

Passage 2 - A Dictionary is permitted

John Chrysostom's *Homily 2 on the Gospel of John, II and III*

Οὗτος δὴ οὖν ὁ ἀλιεύς, ὁ περὶ λίμνας στρεφόμενος καὶ δίκτυα καὶ ἰχθῦς, ὁ ἀπὸ Βηθσαϊδὰ τῆς Γαλιλαίας, ὁ πατὴρ ἀλιέως πένητος, καὶ πένητος πενίαν τὴν ἐσχάτην, ὁ ιδιώτης ιδιωτείαν καὶ ταύτην τὴν ἐσχάτην, ὁ γράμματα μήτε πρότερον μαθὼν, μήτε ὕστερον μετὰ τὸ συγγενέσθαι τῷ Χριστῷ, ἴδωμεν τί φθέγγεται, καὶ περὶ τίνων ἡμῖν διαλέγεται. Ἄρα περὶ τῶν ἐν ἀγροῖς; περὶ τῶν ἐν ποταμοῖς; περὶ **συμβολαίων ἰχθύων**; ταῦτα γὰρ ἴσως παρὰ ἀλιέως ἀκούσεσθαι προσδοκᾷ τις. Ἀλλὰ μὴ δείσητε· τούτων μὲν γὰρ οὐδὲν ἀκουσόμεθα· τὰ δὲ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, καὶ ἃ μηδεὶς μηδέπω ἔμαθε πρὸ τούτου. Οὕτω γὰρ ἡμῖν ὑψηλὰ δόγματα, καὶ πολιτείαν ἀρίστην, καὶ φιλοσοφίαν ἥκει κομίζων, ὥς εἰκὸς τὸν ἀπ' αὐτῶν φθεγγόμενον τῶν τοῦ Πνεύματος θησαυρῶν ὡς ἀπ' αὐτῶν ἄρτι παραγενόμενος τῶν οὐρανῶν· [...]

Τούτων γὰρ ἓνια ἐζήτησαν μὲν οἱ περὶ Πλάτωνα καὶ Πυθαγόραν· τῶν γὰρ ἄλλων οὐδὲ ἀπλῶς **μνημονευτέον** ἡμῖν φιλοσόφων· οὕτω καταγέλαστοι ἐντεῦθεν μεθ' ὑπερβολῆς γεγονασιν ἅπαντες.

Notes

συμβολαίων ἰχθύων: translate “trade in fish”

Μνημονευτέον: add ἐστίν

Passage 3 - A Dictionary is permitted

Theodore Prodromos on the coronation of John II's son Alexios Komnenos

Ἦλιε Ῥώμης νεαρᾷς, αἶγλη φωτὸς μεγάλου, (1)
ἀρτίτυπε τοῦ κτίσαντος τὸ σύμπαν ἀρχετύπου,
ἰσοταχὲς τῷ γίγαντι φωσφόρῳ τῷ μεγάλῳ,
εἰ θάλπεις, εἰ ζωογονεῖς, εἰ διοικεῖς προνοία,
ἂν αὖξεις, εἰ τελεσφορεῖς, εἰ βλέπεις ἀλαθήτως· (5)
ἦλιε καὶ παρήλιε, δύο λαμπροὶ φωστῆρες,
πατήρ καὶ τέκνον βασιλεῖς, βλαστήματα πορφύρας,
σωτῆρες Ῥώμης νεαρᾷς, πύργων εὐτάφρων δόξα,
ἰσοταχεῖς ἰσοφεγγεῖς ὁμότιμοι μεγάλοι,
λάμπετε δήμοις εὐμενὲς ἀπὸ ψυχῆς πραεῖας. (10)
ἀλλ' ὥς ἐν ἀποστήματι δήμος βοῶ· βαινέτω,
ὅς σήμερον τὴν τελετὴν τελοῦμεν οἱ Ῥωμαῖοι
ἐξ αὐτοκράτορος πατρὸς τὸ στέφος δεχομένῳ.
ὅς τέκνον αὐτοκράτορος, ὄρα πρὸς τὸν πατέρα,
κύκλω κινουῦ καθ' ἑαυτὸν καὶ τὴν ἐπιστροφὴν σου (15)
ἔχου πρὸς τὸν πατέρα σου, στρέφου πρὸς τὴν αἰτίαν
τὴν σήμερόν σε στέψασαν δόξης λαμπρῷ στεφάνῳ·

ἀρτίτυπος = newly made

ἰσοταχής = possessing equal velocity

παρήλιος = beside the sun, mock sun, parhelion

πραύς, πραεῖα = mild

ἀπόστημα = distance